

Investigation of Prospective Mathematics Teachers' Awareness about the Development of Professional Knowledges': Teaching Practicum Sample*

Meltem Koçak¹, Derya Karakuş¹, Yasin Soylu¹

¹Ataturk University, K.K.Education Faculty, Erzurum, Turkey

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the awareness of elementary prospective mathematics teachers' about the development of their professional knowledge within the scope of through teaching practicum. On this basis, we followed case study research design based on qualitative research paradigm. The participants were eight senior elementary prospective mathematics teachers studying at a state university in Turkey. In the data collection process, within the scope of the teaching practicum, self-evaluation form and observations were used. Observations were used to confirm the prospective teachers' statements about self-evaluation. The data obtained were analysed via descriptive analysis technique. The findings of the study were coded in line with the items in the self-evaluation form and were delineated in detail by including direct quotations from the statements made by prospective teachers. The findings suggest that obtained from the study, it was concluded that mostly prospective teachers were aware of their professional development within the scope of teaching practice course, but they were unawareness that these developments were insufficient.

ARTICLE INFO

Article History:

Received:17.04.2020

Received in revised form:29.04.2020

Accepted:03.05.2020

Available online: 26.06.2020

Article Type: Standard paper

Keywords: prospective teacher, professional teaching knowledge, teaching practice.

© 2020 IJESIM. All rights reserved

1. Introduction

Teaching practices play a key role in equipping prospective teachers with the professional qualifications they study theoretically in faculties and ensuring them sustain these professional qualifications and become qualified teachers. As the 'teaching practice course' aims to help prospective teachers develop practical knowledge and core skills for the teaching profession (Karaduz, Eser, Sahin, and Ilbay, 2009), instructors should give the necessary feedback to prospective teachers in a constructive way. Because only in this way prospective teachers become aware of their existing professional knowledge, improve their strengths, and overcome their weaknesses (Acheson and Gall, 1980 as cited in Paker, 2008). Numerous studies have reported that practicing teaching in practicum schools make positive contributions to prospective teachers' education and development (Akpınar, Colak, and Yigit, 2012; Basturk, 2009; Beck and Kosnik, 2002; Brook, 2012; Esen Aygun and Sahin Taskin, 2019). However, very few studies have investigated prospective teachers' perceptions of their own learning and professional knowledge (Aslan and Saglam, 2018; Ozkilic, Bilgin, and Kartal, 2008). Also, given that success in education requires students to develop an understanding of what they have/not been able to learn (Moyer, 2001), it is thought that prospective teachers' developing awareness of their existing professional knowledge is important for them to have a successful teaching

¹ Corresponding author's address: Atatürk University, Mathematics Education, Turkey
e-mail: meltemm.kocak@gmail.com

*This study was presented as an oral presentation at the International Congresses on Education (ERPA) (2019, Sakarya).
DOI: <http://dx.doi.org/10.17278/ijesim.722340>

career. Taking these as a starting point, the present study aims to explore the awareness of prospective primary school mathematics teachers about the development of their professional knowledge within the scope of the teaching practice course.

2. Method

In this study, studies on writing-to-learn in mathematics published in Turkish language were analyzed. In order to reach a wide range of data, thesis center (YOKTEZ), TUBITAK, ULAKBIM and Dergi Park were scanned using the keywords “writing in mathematics”, “writing to learn mathematics”. Moreover, the related references used by the studies were found and downloaded. A total of 32 studies published as Master of Science, PhD thesis, article, and conference papers were examined. In order to catch a common method in the classification of researches in mathematics education, the studies by Kayhan and Koca (2004), Lubienski and Bowen (2000) and Ulutaş and Ubuz (2008) guided the analysis of the data collected. In this context, the data were examined in seven categories (research types, publication types, samples, research topics, mathematics subjects, methods, and data collection techniques) and descriptive analyses were conducted.

3. Findings

The findings were coded in line with the items in the self-assessment form and were detailed through excerpts from interviews with the participants.

According to the self-assessment forms, the participants thought that they showed improvement in many teaching skills described in the items. However, according to the researcher’s observation notes, the participants failed to demonstrate many teaching skills described in the items.

4. Discussion and Conclusion

Our findings show that prospective teachers are mostly aware of their own development in the teaching practice course but are not aware of the fact that they have not made sufficient progress. Even though prospective teachers think that they are graduating as well-trained and fully equipped teachers, it was observed that they had not yet reached a sufficient level in terms of professional knowledge and they were not aware of this. Indeed, many studies have reported that prospective teachers believe that they are quite sufficient in core teaching skills (Dilci and Yildiz, 2012, Kahyaoglu and Yangin, 2007). Besides, in this study, some of the prospective teachers stated that they were already competent and therefore did not show any improvement in some items related to effective classroom communication, classroom management, etc. However, as a result of their observations, the researcher and the instructor came to the conclusion that although these participants showed a certain degree of improvement in these skills, they were overconfident. In the studies carried out by Celik, Yorulmaz, and Cokcaliskan (2019) and Ozer and Gelen (2008) with in-service teachers and prospective teachers, prospective teachers considered themselves more adequate than in-service teachers in terms of general competencies for the teaching profession, which may be attributed to a more cautious self-assessment of in-service teachers, who considered various teaching experiences while making a self-assessment, as well as prospective teachers’ more idealistic approach to the profession. Therefore, based on the finding reported by the mentioned studies and the finding obtained in the present study, it can be concluded that prospective-teachers’ overconfidence in some teaching skills may be due to their inexperience in the profession. In this context, the most important contributions of the teaching practice course to prospective teachers are to introduce the teaching profession as well as provide them with experience in teaching. On the other hand, there were some participants whose perception of self-competence in some teaching skills was confirmed by the observations of the researcher and the instructor.

Matematik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Bilgilerinin Gelişimleri ile İlgili Farkındalıklarının İncelenmesi: Öğretmenlik Uygulaması Örneği

Meltem Koçak¹, Derya Karakuş¹, Yasin Soylu¹

¹Atatürk Üniversitesi, K.K. Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmada, ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının mesleki bilgilerinin gelişimleri ile ilgili farkındalıklarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını, Türkiye’de bir devlet üniversitesinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünün dördüncü sınıfında öğrenim gören sekiz öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında gözlem ve öz-değerlendirme formu ile toplanmıştır. Gözlemler, öğretmen adaylarının öz-değerlendirme ile ilgili açıklamalarını teyit etmek amacıyla kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları, öz-değerlendirme formundaki maddeler doğrultusunda kodlanmış ve öğretmen adaylarının yaptıkları açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilerek ayrıntılı bir şekilde tasvir edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında, öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında mesleki gelişimlerinin çoğunlukla farkında oldukları ancak bu gelişimlerinin yeterli düzeyde olmadığını farkında olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı:17.04.2020

Düzeltilmiş hali alındı:29.04.2020

Kabul edildi:03.05.2020

Çevrimiçi yayımlandı:26.06.2020

Makale Türü: Standart makale

Anahtar Kelimeler: öğretmen adayı, öğretmenlik meslek bilgis, öğretmenlik uygulaması.

© 2020 IJESIM. Tüm hakları saklıdır

1. Giriş

Öğretmenlik, özel uzmanlık bilgi ve becerisini gerektiren bir meslek olarak kabul edildiğinden, bu mesleği tercih eden insanların mesleğin gereklerini tam olarak yerine getirebilmeleri için bir takım yeterliklere sahip olmaları gerekmektedir (Şişman, 2014, s.219). Bu kapsamda güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri; "mesleki bilgi", "mesleki beceri", "tutum ve değerler" olmak üzere birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayan 3 ana yeterlik alanı olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu yeterlik alanları ve bu alanlar içerisinde yer alan genel yeterlikler Tablo 1 'de yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017).

Tablo 1. Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri(MEB, 2017)

A. Mesleki Bilgi	B. Mesleki Beceri	C. Tutum ve Değerler
A1. Alan Bilgisi	B1.Eğitim Öğretimi Planlama	C1. Millî, Manevi ve Evrensel Değerler
Alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir.	Eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.	Millî, manevi ve evrensel değerleri gözetir.
A2. Alan Eğitimi Bilgisi	B2. Öğrenme Ortamları Oluşturma	C2. Öğrenciye Yaklaşım
Alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir.	Bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.	Öğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler.
A3. Mevzuat Bilgisi	B3. Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	C3. İletişim ve İş Birliği
Birey ve öğretmen olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır.	Öğretme ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.	Öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar.
	B4. Ölçme ve Değerlendirme	C4. Kişisel ve Mesleki Gelişim
	Ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır.	Öz değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır.

Bu yeterlikler alanla ilgili kaynaklarda *öğretmenlik meslek bilgisi, alan bilgisi ve genel kültür* olarak ifade edilmektedir (Gündüz, 2012, s. 232). Meslek bilgisi, nitelikli bir öğretim için, sürekli desteklenmesi gereken bir yeterlik olarak karşımıza çıkmaktadır (Seferoğlu, 2004a). Bir mesleğin istenen standartlarda yapılabilmesi, o meslekle ilgili hizmet öncesi alınan eğitimin kalitesi ile doğal olarak ilişkilidir (Sürücü, İnal, & Yıldırım, 2019). Dolayısıyla öğretmenlik mesleğinin de beklenen nitelikte yapılabilmesi için, her şeyden önce kişisel ve mesleki anlamda pek çok özelliğe sahip öğretmenlerin yetiştirilme süreci ön plana alınmalıdır. Aksi takdirde öğretmene ve öğretmen yetiştirmeye gerekli önemin verilememesi niteliksiz öğretmenlerin sisteme girdi olarak girmesini beraberinde getirecek ve bu durum bir bütün olarak eğitim sistemini olumsuz yönde etkileyecektir (Aslan & Sağlam, 2018). Bu süreçte, önemli bir rolü olan eğitim fakültelerinin birçoğu çağdaş ve yenilikçi yöntemleri benimseyen eğitim programları tasarlamasına rağmen öğretmen adayları lisans eğitimleri sonrasında geleneksel uygulama etkinlikleri ile karşı karşıya kalmaktadırlar (Gökçe & Demirhan, 2005). Eğitim fakültelerinde verilen öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, öğretmenlik mesleği için gerekli kuramsal bilgiler ve kuramsal bilgilerin hayata geçirildiği uygulama derslerinden oluşmaktadır (Sürücü, İnal, & Yıldırım, 2019). Bu noktada öğretmenlik uygulamaları gibi okul ve fakülte işbirlikli dersler ön plana çıkmaktadır. Çünkü öğretmenlik uygulaması dersi öğretmen adaylarının edindiği teorik ve kuramsal bilgileri kullanabilme becerisini sergileyebileceği derslerden birisidir (Özkılıç, Bilgin, & Kartal, 2008). Nitekim öğretmen adaylarının fakültelerde teorik olarak gördükleri mesleki yeterliklere ulaşabilmeleri, bu yeterlikleri sürdürebilmeleri ve sonuçta nitelikli birer öğretmen olarak yetiştirebilmeleri sürecinde öğretmenlik uygulamalarının özel bir yeri vardır. Bu kapsamda öğretmenlik uygulaması hiç kuşkusuz hizmet öncesi öğretmen yetiştirmede vazgeçilmez deneyimlerin en önemlilerinden biridir ve öğretmen olma yolunda son sınıf öğrencilerinin bir ön çalışmasıdır (Paker, 2008). Ayrıca öğretmenlik uygulaması öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerçek bir resmini elde etmelerini ve öğretimin çocukların yaşamları üzerindeki uzun süreli etkisini anlamalarını sağlayan bir süreçtir. Ve bu süreç sizi çeşitli öğretim modellerini kullanmaya, öğrendiğiniz teorilere geri dönmeye ve gerçek durumlarda, sınıflarda uygulamalarına ilişkin karşılaştırmalar ve değerlendirmeler yapmaya davet eder (Poulou, 2007).

Öğretmenlik uygulaması dersi sürecinde öğretmen adaylarına mesleğe yönelik uygulanabilir bilgi ve becerilerin kazandırılması hedeflendiğinden (Karadüz, Eser, Şahin, & İlbay, 2009), gerek uygulama öğretmenleri gerek uygulama öğretim üyeleri tarafından öğretmen adaylarına gerekli dönütlerin yapıcı bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Çünkü ancak bu şekilde öğretmen adaylarının kendi mesleki bilgilerinin farkına vararak, güçlü yönlerini görüp pekiştirmesi ve zayıf yönlerini belirleyip geliştirmesi mümkün olabilir (Acheson & Gall, 1980'den akt. Paker, 2008). Aksi takdirde bu işbirliği sağlanamazsa staj ortamında uygulanan uygulamalar ile fakültelerde vurgulanan uygulamalar arasında sıklıkla bir eşleşmenin olmaması ve öğretmen adaylarının fakültede öğrendiklerini uygulayacak ortamı bulamaması sorunu ortaya çıkabilir (Allsopp, DeMarie, Alvarez-McHatton & Doone, 2006).

Literatür incelendiğinde uygulama okullarında yapılan öğretmenlik uygulamalarının öğretmen eğitimi ve gelişimi üzerinde pozitif katkısı olduğu yapılan birçok çalışmada ortaya koyulmuştur (Akpınar, Çolak, & Yiğit, 2012; Baştürk, 2009; Beck & Kosnik, 2002; Brook, 2012; Esen Aygün & Şahin Taşkın, 2019). Ancak öğretmen adaylarının kendi öğrenmelerini ve mesleki bilgilerinin analiz etmesinin araştırmacı gözünden değerlendirilmesine izin verilen çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür (Aslan & Sağlam, 2018; Özkılıç, Bilgin, & Kartal, 2008). Oysa bu tür bilgiler öğretim üyelerine, öğretmenlik uygulamalarını öğretmen adaylarının gözüyle kavramsallaştırma ve öğrencilerine sunulan eğitim programlarını daha ileri düzeyde değerlendirme fırsatı sunar (Poulou, 2007). Bu nedenle bu çalışmada öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin kendilerine sağladığı katkıların farkında oluyorlar mı? Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinden sonra kendilerinin mesleki olarak güçlü ve zayıf yönlerini analiz edebiliyorlar mı? gibi sorularının cevaplarının araştırmacı gözünden değerlendirilmesi, öğretmen adaylarının öğretmen yeterlikleri konusunda kendilerinin farkına varmaları ve mesleki gelişim anlamında desteğe ihtiyaç duydukları noktada somut veriler sunması açısından önem arz etmektedir (Çelik, Yorulmaz, Çokçalışkan, 2019). Ayrıca eğitim ve

öğretim sürecinde, başarılı olabilmek için öğrencilerin neyi öğrendiklerini anlamış olmaları gerektiğinin savunulduğu (Moyer, 2001) dikkate alındığında öğretmen adaylarının kendi mesleki bilgilerinin farkında olmalarının, öğretmenlik kariyerlerinde başarı sağlayabilmeleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda çalışmada ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının mesleki bilgilerinin gelişimleri ile ilgili farkındalıklarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışma Eğitim Fakülteleri açısından, öğretmen adaylarının tamamladıkları öğretmenlik uygulaması dersleri sonrasındaki yeterliklerinin nasıl olduğu ve dersin hedeflerinin ne ölçüde gerçekleştirildiğinin gösterilmesi açısından da önemlidir.

2. Yöntem

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, araştırma sürecinin esnek olduğu, bu süreçte verilerin derinlemesine incelendiği ve araştırmanın sonunda açık bir şekilde ifade edildiği bir araştırma yaklaşımıdır (Kohlbacher, 2006). Durum çalışması yöntemi ise güncel bir olgunun kendi gerçek yaşam çerçevesi içerisinde, şartlara müdahale edilmeden incelenmesi olarak tanımlanmıştır (Yin, 2014). Bu çalışmada da öğretmen adaylarının mesleki bilgilerinin gelişimleri ile ilgili farkındalıkları doğal okul ortamında, şartlara herhangi bir müdahalede bulunmadan ve yazılı doküman, gözlem gibi birçok veri toplama aracı bir arada kullanılarak gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulması hedeflendiğinden durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir.

2.1. Katılımcılar

Çalışmanın katılımcılarını Türkiye’de bir devlet üniversitesinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünün dördüncü sınıfında öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan sekiz öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu öğretmen adayları seçilirken, 4. sınıfta öğrenim gören bütün ilköğretim matematik öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında fakülte koordinatörlüğü tarafından rastgele gruplara dağıtılmış ve araştırmacıya rastlayan gruplar çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının tercih edilmesinin sebebi bu öğretmen adaylarının mesleki bilgilerinin gelişiminde etkili olan eğitim, alan eğitimi ve alan derslerinin çoğunu tamamlamış olmalarıdır. Bu nedenle seçilen katılımcıların çalışmanın amacına uygun olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın bulguları açıklanırken, etik gerekçeler nedeniyle öğretmen adaylarının gerçek isimleri yerine Ö₁, Ö₂, Ö₃, Ö₄...Ö₈ şeklinde kodlar kullanılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

Çalışmanın verileri öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında gözlem tekniği ve öz-değerlendirme formu ile toplanmıştır. Gözlemler, araştırmacıya davranışı doğrudan gözleme olanağı vermesinin yanı sıra, çalışılan konu ile ilgili bireylerin bütün yönleriyle derinlemesine irdelenmesini ve daha gerçekçi bilgiler elde etmeyi olanaklı kılar (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu çalışmada da öğretmen adaylarının, mesleki bilgilerinin gelişimlerinin daha yakından ve doğal ortamında incelenmesi amacıyla gözlem tekniği tercih edilmiştir.

Gözlem süreci, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı iki ortaokulda yürütülmüştür. Bu süreçte her bir öğretmen adayının okullarda yaptıkları ders öğretimleri dönem boyunca her defasında birer ders saati olmak üzere toplam dört ders saati (4x40) gözlemlenmiş olup öğretmen adaylarının ders öğretimlerinde kullandıkları stratejilerden, sınıf düzenine, sınıf içerisindeki hal ve tavırlarına kadar birçok alanda oldukça açıklayıcı ve tasvir edici gözlem notları tutulmuştur. Oldukça açıklayıcı ve tasvir edici gözlem notlarından kastedilen; okuyucuların gözlemcilerin gördüklerini görerek kendilerini olayın geçtiği yerdeymiş gibi hissetmeleridir (Merriam, 2009/2015). Bu kapsamda gözlem süreci öğretmen adaylarının ders anlatmaya başladığı andan itibaren neler yaptığının not edilmesi, gözlem yapılan ortamın ve öğrencilerin tasvir edilmesi ve meydana gelen şeylerin kronolojik olarak kaydedilmesi şeklinde yürütülmüş olup öğretmen adaylarının her birine ait 4 ders anlatımı karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Gözlemler, öğretmenlik uygulaması dersi gereğince bir öğretmen

ve bir araştırmacı tarafından yapılmıştır. Okullardaki uygulama öğretmenlerinin de gözlem sürecine dâhil olması, uygulama öğretmeni ile araştırmacı işbirliği ve bu kapsamda verilen dönütler, öğretmen adaylarının mesleki bilgilerine katkı sağlama açısından faydalı olmuştur.

Öğretmen adaylarının gözlem süreçlerinde hangi konuları anlatacakları 2018-2019 Matematik öğretim programına göre belirlenmiş olup aşağıdaki Tablo 2’de bu konulara ve sınıf düzeylerine yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının gözlem sürecinde anlattığı konular ve sınıf düzeyleri

Öğretmen Adayı	Konu/Kazanım	Sınıf Düzeyi
Ö ₁	Üçgen ve Dörtgenler (Dikdörtgen - Paralelkenar)	5. Sınıf
	Dikdörtgenin Alanı	5. Sınıf
	Çember	6. Sınıf
	Prizmaların Hacmi	6. Sınıf
Ö ₂	Üçgen ve Dörtgenler (Eşkenar Dörtgen - Yamuk)	5. Sınıf
	Uzunluk Ölçme	5. Sınıf
	Zaman Ölçme (saat ölçü birimleri)	5. Sınıf
	Zaman Ölçme (gün, ay, yıl hesaplamaları)	5. Sınıf
Ö ₃	Tümler ve Bütünler Açılar	6. Sınıf
	Çember	6. Sınıf
	Dikdörtgenler Prizması (Tanımı ve özellikleri)	5. Sınıf
	Dikdörtgenler Prizması (Açınımı)	5. Sınıf
Ö ₄	Dikdörtgenin Alanı	5. Sınıf
	Çember	6. Sınıf
	Prizmaların Hacmi (Küp)	6. Sınıf
	Prizmaların Hacmi (Dikdörtgenler Prizması)	6. Sınıf
Ö ₅	Bütünler ve Ters Açılar	6. Sınıf
	Dik Prizmaların Yüzey Alanları	8. Sınıf
	Dik Piramitler	8. Sınıf
	Dikdörtgenin Alanı	5. Sınıf
Ö ₆	Komşu Açılar ve Tümler Açılar	6. Sınıf
	Sıvı Ölçme	6. Sınıf
	Prizmaların Hacmi	6. Sınıf
	Çevre Ölçme	6. Sınıf
Ö ₇	Ters Açılar	6. Sınıf
	Uzunluk Ölçü Birimleri	5. Sınıf
	Dikdörtgenler Prizması (Tanımı ve özellikleri)	5. Sınıf
	Prizmaların Hacmi	6. Sınıf
Ö ₈	Üçgen ve Dörtgenler (Dikdörtgen)	5. Sınıf
	Üçgen ve Dörtgenler (Paralelkenar)	5. Sınıf
	Uzunluk Ölçü Birimleri	5. Sınıf
	Dikdörtgenin Alanı	5. Sınıf

Gözlem süreci tamamlandıktan sonra iki araştırmacı ve bir uzman tarafından hazırlanan öz-değerlendirme formu öğretmen adayları tarafından doldurulmuştur. Öz-değerlendirme formunun oluşturulması sürecinde öğretmenlik uygulaması ders içeriklerinden faydalanılmış, bir uzman ve iki araştırmacı ile birlikte nitel verilere uygun yeni bir form oluşturulmuştur. Bu kapsamda hazırlanan öz-değerlendirme formunda (bkz. Ek. 1) öğretmen adaylarına alan bilgilerindeki gelişimlerine yönelik, öğretim yöntemleri bilgilerinin gelişimlerine yönelik, materyal hazırlama ve kullanım becerilerinin gelişimlerine yönelik, öğrenciyi anlama bilgilerinin gelişimlerine yönelik sorular yöneltilmiş bu sorular ışığında öğretmen adaylarının öz-değerlendirmelerindeki gelişimlerini kendi çerçevelerinden ifade etmeleri istenmiştir. Çalışmada gözlemler, öğretmen adaylarının öz-değerlendirme ile ilgili açıklamalarını teyit etmek amacıyla kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde, elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulması amaçlanmaktadır. Bu süreçte, görüşülen ya da gözlemlenen bireylerin görüşlerini dikkat çekici bir şekilde yansıtmak için doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu kapsamda çalışmada betimsel analizin mantığına uygun olarak öz-değerlendirme formunda yer alan maddeler kod olarak kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen verilerin belirlenen kodlara yerleştirilme sürecinde iki aşamalı bir yol izlenmiştir. Bu kapsamda öncelikle öğretmen adaylarının öz-yeterlik formuna verdikleri yazılı cevaplar değerlendirilerek bu cevaplar öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri ile ilgili kendi değerlendirmeleri olarak dikkate alınmıştır. İkinci aşamada ise yapılan gözlemler sonucunda alınan gözlem notları değerlendirilerek, araştırmacının ve uygulama öğretmeninin öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri ile değerlendirmeleri olarak dikkate alınmıştır. Bu kapsamda veri analiz süreci Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Veri analiz süreci

Veri Toplama Aracı	Öz-Değerlendirme Formu	Gözlem
Kullanılan Teknik	Betimsel Analiz	
Kategori	Öz-değerlendirme formunda yer alan maddeler	
Kod	Gelişim Var Öğretmen adaylarının öz-değerlendirme formu kapsamında verdikleri cevaplara istinaden gelişim gösterdiklerini ifade etmeleri durumu	Gelişim var Öğretmen adaylarının gözlem verileri kapsamında gelişim göstermeleri.
	Gelişim Yok Öğretmen adaylarının öz-değerlendirme formu kapsamında verdikleri cevaplara istinaden gelişim göster(e)mediklerini ifade etmeleri durumu.	Gelişim yok Öğretmen adaylarının gözlem verileri kapsamında gelişim göster(e)memeleri.

Tablo 3'te sunulan analiz sürecinde ek olarak, öğretmen adaylarının formdaki açıklamalarından ve gözlem verilerinden doğrudan alıntılar sunularak çalışma ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Çalışmanın bulguları, öz-değerlendirme formundaki maddeler doğrultusunda kodlanmış ve öğretmen adaylarının yaptıkları açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilerek ayrıntılı bir şekilde tasvir edilmiştir. Bu kapsamda Tablo 4'te öğretmen adaylarının kendi gelişimlerine ilişkin farkındalıklarına; Tablo 5'te ise araştırmacılar tarafından gözlemlenen gelişimlerine ait verilere yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının mesleki bilgilerinde gösterdikleri gelişimlerine ilişkin kendi farkındalıkları

Kod	Öğretmen Adayı	
	Gelişim Yok	Gelişim Var
Konu / kazanımla ilgili temel kavramları bilme	Ö ₁	Ö _{2,3,4,5,6,7,8}
Kavramları uygun bir şekilde ilişkilendirip kullanabilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Öğretim materyallerini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak tasarlayabilme	Ö ₂	Ö _{1,3,4,5,6,7,8}
Hazırlanan öğretim materyallerini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak kullanabilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Öğrenme ortamını konunun öğretimi için hazır duruma getirebilme düzenleyebilme (sınıf, tahta, araç-gereç, öğrenci ve kişisel hazırlıklar)	Ö ₁	Ö _{2,3,4,5,6,7,8}
Öğrenci motivasyonunu sağlayabilme ve sürdürebilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Etkili iletişim kurabilme (jest ve mimikler, ses tonu, ifade ve vurgu, akıcı ve anlaşılır konuşabilme)	Ö ₂	Ö _{1,3,4,5,6,7,8}
Öğrenci katılımını sağlayacak etkinlikler düzenleyebilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Öğrenci sorularına uygun ve yeterli cevaplar verebilme	Ö ₂	Ö _{1,3,4,5,6,7,8}
Öğrenilenleri pekiştirebilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Süreyi etkili kullanabilme	Ö ₆	Ö _{1,2,3,4,5,7,8}
Derse / sınıfa hâkim olma, kendine güvenme	Ö _{5,6}	Ö _{1,2,3,4,7,8}

Tablo 5. Öğretmen adaylarının mesleki bilgilerinde gösterdikleri gelişimlerine ilişkin araştırmacı yorumları

Kod	Gelişim Yok	Gelişim Var
	Öğretmen Adayı	
Konu / kazanımla ilgili temel kavramları bilme	Ö ₄ , Ö ₇	Ö _{1,2,3,5,6,8}
Kavramları uygun bir şekilde ilişkilendirip kullanabilme	Ö _{3,4,7,8}	Ö _{1,2,5,6}
Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilme	Ö _{3,4,5,8}	Ö _{1,2,6,7}
Öğretim materyallerini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak tasarlayabilme	Ö _{3,4,8}	Ö _{1,2,5,6,7}
Hazırlanan öğretim materyallerini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak kullanabilme	Ö _{3,4,5,8}	Ö _{1,2,6,7}
Öğrenme ortamını konunun öğretimi için hazır duruma getirebilme düzenleyebilme (sınıf, tahta, araç-gereç, öğrenci ve kişisel hazırlıklar)	Ö _{3,4,8}	Ö _{1,2,5,6,7}
Öğrenci motivasyonunu sağlayabilme ve sürdürebilme	Ö _{3,4,5,6,7,8}	Ö _{1,2}
Etkili iletişim kurabilme (jest ve mimikler, ses tonu, ifade ve vurgu, akıcı ve anlaşılır konuşabilme)	Ö _{3,4,5,6,7,8}	Ö _{1,2}
Öğrenci katılımını sağlayacak etkinlikler düzenleyebilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Öğrenci sorularına uygun ve yeterli cevaplar verebilme	Ö _{2,4,5,6,7,8}	Ö _{1,3}
Öğrenilenleri pekiştirebilme		Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8}
Süreyi etkili kullanabilme	Ö _{2,3,4,5,6,7,8}	Ö ₁
Derse / sınıfa hâkim olma, kendine güvenme	Ö _{3,4,5,8}	Ö _{1,2,6,7}

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öz-yeterlik formundaki birçok maddede kendi değerlendirmeleri sonucunda gelişim gösterdiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Ancak Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının gözlem verileri doğrultusunda araştırmacı değerlendirmeleri sonucunda birçok maddede gelişim gösteremedikleri açıkça ifade edilmiştir. Bu verilere daha yakından bakacak olursak Ö₃, Ö₄, Ö₇ ve Ö₈ öğretmen adaylarının bir matematiksel konu veya kazanımdaki temel kavramları bilme, matematiksel kavramları doğru bir şekilde ilişkilendirip kullanabilme, öğrenme ortamını ders anlatımı için hazır hale getirebilme, uygun öğretim yöntem ve stratejileri belirleyebilme ve kullanabilme, öğrenciler ile etkili iletişim kurabilme, doğru öğretim materyalleri seçebilme ve etkili kullanabilme, öğrencinin motivasyonunu artırıcı etkinlikler tasarlayabilme ve uygulayabilme, dersin süresini planlayabilme ve uygulayabilme ve sınıf hâkimiyetini sağlayabilme konularının tamamında gelişim gösterdiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Bununla ilgili olarak Ö₈ öğretmen adayının konu veya kazanım ile ilgili temel kavramları bilme ve bu kavramları ilişkilendirerek anlatma konusunda yaptığı açıklamaya aşağıda aynen yer verilmiştir.

“Temel kavramları bilip bu kavramları tutarlı bir şekilde ilişkilendirdiğim zaman öğrencilere konuyu daha iyi kavratmışım gördüm. Öğretmenlik uygulaması dersi sayesinde anlatacağım konunun bütün temel kavramlarına hâkim olmam gerektiğini öğrendim. Anlattığım konudan örnek verecek olursam öğrenciler bana dekametre ve hektometreyi nerelerde kullanabileceğimizi sorduklarında yeterli ilişkilendirme yapamadığımdan öğrencileri tatmin edici bir cevap verememişim.”

Öğretmen adayının açıklamaları incelendiğinde temel kavramları bilerek ders anlatmanın ve ilişkilendirme yapmanın öneminden bahsettiği ve bu süreç içerisinde gelişim gösterdiğini ifade ettiği görülmektedir. Öğretmen adayının gözlem verileri incelendiğinde de öğretmen adayının ilk ders anlatımlarına nazaran sonraki anlatımlarında da öğretimini yapacağı konu ile ilgili temel kavramların anlamına ve birbiri ile ilişkilendirmesine daha çok önem verdiği ve bu konuda gelişim gösterdiği görülmüştür. Bu kapsamda öğretmen adayının yaptığı öğretime ilişkin gözlem verilerine Şekil 1’de yer verilmiştir.

Şekil 1. Ö₈ öğretmen adayının öğretimine ilişkin yapılan gözlem örnekleri

Şekil 1 incelendiğinde Ö₈ öğretmen adayının alan kavramını anlatırken geometrik şekillerin birbiri ile ilişkilerine değindiği ve kavramların anlamına ilişkin noktalara temas ettiği görülmüştür. Bu süreçte öğretmen adayının somut materyal kullanmayı tercih ettiği ve bu materyalleri etkili bir şekilde kullanabildiği görülmüştür. Ancak öğretmen adayının öğrettiği kavramların sadece birbiri ile ilişkisine değindiği ve günlük hayatla ilişkilendirmediği görülmüştür. Oysa matematiksel kavramların günlük hayatla ilişkilendirebilmesi konunun anlaşılabilirliği açısından önem arz etmektedir. Ancak yine öğretmen adayının süreç içerisinde gelişim gösterdiği ve bunun farkında olduğu göz ardı edilemez.

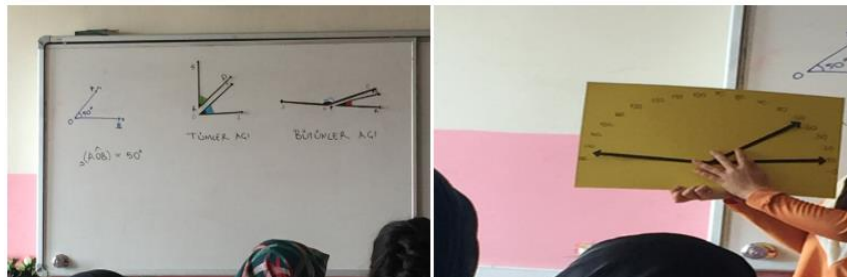
Öte yandan konu veya kazanım ile ilgili temel kavramları bilme ve bu kavramları ilişkilendirerek anlatma konusunda gelişim gösterdiğini ifade eden ancak yapılan gözlemler sonucunda gelişim olmadığı fark edilen öğretmen adaylarından Ö₄'e ait gözlem verileri Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Ö₄ öğretmen adayının öğretimine ilişkin yapılan gözlem örnekleri

Şekil 2 incelendiğinde öğretmen adayının konunun öğretimini yaparken somut ve teknolojik materyallerden faydalandığı görülmektedir. Ancak öğretmen adayının bu materyalleri, matematiksel ilişkileri göstermek veya konunun mantığına vurgu yapmak amacıyla kullanamadığı sadece öğretim yaptığı konuyu materyaller ile desteklediği görülmüştür. Bu noktada öğretmen adayının ilk ders anlatımı incelendiğinde çemberde çapı anlattığı ancak bunu ne günlük hayat ile ne de yarıçap ile ilişkilendirdiği görülmüştür. Öğretmen adayının sonraki anlatımları incelendiğinde ise derste materyal kullanmaya başlamasına rağmen yine de kavramların anlamlarına ve birbirleri ile ilişkilerine değinmediği görülmüştür. Ayrıca öğretmen adayının dikdörtgenler prizmasında hacim kavramını anlattığı en son ders öğretimi incelendiğinde hacim kavramının anlamına yönelik herhangi bir açıklamada bulunmadığı görülmüştür. Oysa gelişim gösteren bir öğretmen adayından beklenen davranış, *hacmin cismin uzayda kapladığı yer* olarak tanımlamaktan ziyade bunun ne anlama geldiğini ifade etmektir. Dolayısıyla Ö₄ öğretmen adayının bu konuda gelişim gösteremediği (bkz. Tablo 5) ve bunun farkında olmadığı (bkz. Tablo 4) söylenebilir.

Benzer şekilde Ö₃ ve Ö₈ öğretmen adaylarının da matematiksel kavramları birbiri ile ve günlük hayat ile ilişkilendirme konusunda ilk anlatımları ile benzer bir yol izledikleri özellikle kavramları birbiri ile ilişkilendirmeye yönelik etkili olmadıkları görülmüştür. Ayrıca bu öğretmen adayları ilk anlatımlarına göre daha fazla öğretim materyali kullanmaya özen gösterebilirler dahi bu materyalleri etkili ve doğru kullanma açısından eksik kaldıkları görülmüştür. Bu kapsamda Ö₃ öğretmen adayının kullandığı somut materyal örnekleri Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Ö₃ öğretmen adayının öğretimine ilişkin yapılan gözlem örnekleri

Şekil 3 incelendiğinde öğretmen adayının tümler-bütünlük açı kavramlarının öğretimini yaparken sunduğu materyal örnekleri görülmektedir. Öğretmen adayının kullandığı materyaller kapsamında yaptığı öğretim incelendiğinde materyalleri öğrencilerin kavramsal anlamalarına yönelik kullanmadığı, düz anlatım yöntemini benimsediği ve şekilleri tahtaya çizmek yerine somut materyal yardımıyla gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla öğretmen adayının somut materyal kullanmış olmasının derse önemli bir etkisi olmadığı söylenebilir. Bu noktada öğretmen adaylarının derste somut materyal kullanma ve somut materyali etkili kullanma arasındaki farkı önemsemedikleri gözlemlenmiştir. Çünkü hemen hemen her öğretmen adayı öğretim materyali tasarlama ve etkili kullanabilme becerisiyle ilgili gelişim gösterdiklerini ifade etmelerine rağmen (bkz. Tablo 4), gözlem verileri incelendiğinde yaklaşık %50'sinin bu konuda gelişim gösterdiği görülmüştür. Bu nedenle öğretmen adaylarının bu konuda gelişim gösteremeseler dahi bunun farkında olmadıkları ve materyali derse getirmiş olmanın dahi gelişim göstermiş olmak için yeterli olduğunu düşündükleri görülmüştür. Öte yandan bu konuda gelişim gösteren ve bunun farkında olan öğretmen adaylarının da olduğu görülmüştür. Bu öğretmen adaylarından Ö1'in bu konuda gelişim gösterdiğine dair yaptığı açıklama aşağıda aynen verilmiştir.

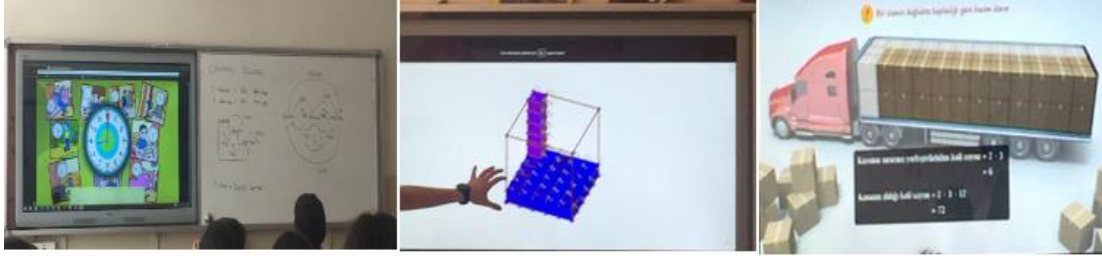
"5. sınıflarda dörtgenler konusundaki materyaller öğrencilerin dikkatini daha çok çekti ve derse katılımlarını artırdı, 6. sınıflarda çember çizmede öğrencilerin pergel kullanmaları derse odaklanmalarını sağladı fakat 6.sınıflardaki hacim konusu öğrencilerin seviyesine göre ağır bir konu olduğundan birim küpler, GeoGebra öğrencilerin derse katılımını artırmadı. Öğrencilerin düzeyine uygun ve katılımı sağlayan materyal olsaydı öğrencilerin ilgilerini çekebileceğini anladım. Materyal kullanımında öğrencilerin düzeyine göre kullanma ve materyalleri amaca göre kullanmada olumlu katkı sağladığımı düşünüyorum."

Öğretmen adayının gözlem verileri incelendiğinde ilk anlatımında kullandığı somut materyallerin dersin amacına uygun olduğu ancak hazırlanan bu materyalin sınıf ortamı için boyutlarının ve renklerinin uygun olmadığı görülmüştür. Ayrıca öğretmen adayının hazırladığı materyalin sunumunda öğrencilere doğru sorular yönelmediği ve materyali etkili kullanamadığı görülmüştür. Öğretmen adayının sonraki öğretimleri incelendiğinde ise dersin hedeflerine ve öğrenme ortamına uygun materyaller hazırlandığı ve etkili bir şekilde sunulduğu görülmüştür. Bu kapsamda öğretmen adayının derste yaptığı çember-pergel etkinliğine ve çember- daire arasındaki farkı göstermeye ilişkin hazırladığı materyal örneklerine Şekil 4'te yer verilmiştir.

Şekil 4. Ö1 öğretmen adayının kullandığı somut materyal örnekleri

Öğretmen adayının materyal örnekleri incelendiğinde, bu konuda gelişim gösterdiği ve bunun farkında olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmen adayının sınıfa getirdiği somut materyalleri öğrencilere de denettirdiği ve onlara birebir yardımcı olduğu görülmüştür. Kullanılan somut materyallerin yanı sıra teknolojik materyal kullanma konusunda da bu öğretmen adaylarının gelişim gösterdikleri ve bunun farkında oldukları görülmüştür. Bununla ilgili olarak öğretmen adaylarının kullandığı teknolojik materyal örneklerine Şekil 5'te yer verilmiştir.

Şekil 5. Öğretmen adaylarının kullandığı teknolojik materyal örnekleri

Şekil 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının genellikle GeoGebra, vitamin videoları ve Eba'da kullanılan videolar gibi kolay erişilebilen teknolojik materyalleri tercih ettikleri görülmektedir. Bu kapsamda öğretmen adaylarının kolay erişilebilen ve kullanışlı olan bu materyalleri kullanmaları mesleki bilgi açısından gelişimlerinin göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu kapsamda öğretmen adaylarının uygun öğretim yöntem ve stratejileri belirleyebilme ve kullanabilme açısından gelişim gösterdikleri söylenebilir. Bu konuda gelişim gösteren öğretmen adaylarından Ö7'nin sadece bu konuda değil bütün gözlem maddelerinde gelişim gösterdiğini ifade ettiği görülmüştür. Ö7 öğretmen adayının öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilme konusunda yaptığı açıklama aşağıda aynen verilmiştir.

"Ders öğretimi uygulaması yapmak her konunun aynı yöntem ve teknik ile anlatılamayacağını anlamamı sağladı. Her konuya uygun yöntem ve teknik kullanarak anlatacağımız dersi daha kalıcı hale getirebiliriz."

Öğretmen adayının açıklaması incelendiğinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma konusunda gelişim gösterdiğini ifade ettiği görülmektedir. Öğretmen adayının ilk anlatımı gözlemlendiğinde komşu açı ve ters açı konularını anlattığı ve günlük hayattan bağımsız oldukça ezbere dayalı bir öğretim yöntemi benimsediği görülmüştür. Öğretmen adayının diğer anlatımları gözlemlendiğinde kavramların anlamlarına vurgu yapmaya başladığı, öğrencileri derse daha aktif katmaya başladığı, çeşitli etkinlikler yaptığı görülmüştür. Bu kapsamda öğretmen adayına ait gözlem verilerine Şekil 6'da yer verilmiştir.

Şekil 6. Ö7 öğretmen adayının ders öğretimine ait gözlem verileri

Öğretmen adayının gözlem verileri incelendiğinde metrenin as katlarını anlatırken cetvel yardımıyla öğrenciler ile bir etkinlik yaptığı ve bu etkinliğin öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılmasına katkı sağladığı görülmüştür. Bu noktada öğretmen adayının uygun öğretim yöntem ve teknikleri benimsediği ve öğrenciler tarafından genellikle ezberlemek zorunda kalınan bu konuyu etkili öğrettiği görülmüştür.

Öğretmen adaylarının tamamının, gelişim gösterdiğini ifade ettikleri bir başka konu ise, öğrenci katılımını sağlayacak etkinlikler düzenleyebilme ve öğrenilenleri pekiştirebilme (bkz. Tablo 4) konularıdır. Bu konuda öğretmen adayları öğrenciler ile bire bir karşılaştıkları ve iletişim kurdukları için öğrencilerin ne istedikleri, derse nasıl katılabilecekleri, nasıl pekiştirilebileceği konularında kendilerini geliştirdikleri (bkz. Tablo 5) görülmüştür. Bu öğretmen adaylarından Ö5'e ait açıklamaya aşağıda aynen yer verilmiştir.

"Öğrencilerin her noktaya takıldıklarını gördüm. Öğrencilerin sorularına kendi bilgi eksikliğimden veya tam araştırmadığımdan eksik cevaplar verdiğim oldu. Ama süreç içerisinde öğrencinin az çok hangi noktalara"

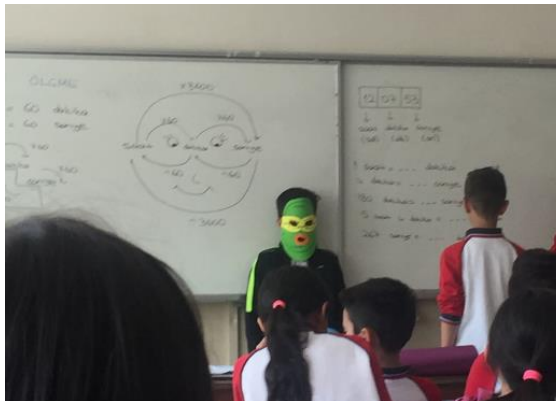
takılacağını kavradım. Ve ona göre araştırma yaptım. Etkinliklerin dersin çok önemli bir noktası olduğunu gördüm. Ve etkinlikler benim için çok ön plana çıktı.”

Öğretmen adayının açıklamaları incelendiğinde öğrenciler ile bir arada olunca ister istemez öğrencilerin sorularını cevaplamak için çalışmak durumunda kaldığı, öğrencilerin hangi noktalara takılacağını ve hangi noktalarda öğrenme güçlüğü yaşayabileceği gibi durumları araştırmak durumunda kaldığı ve bu sayede kendini geliştirdiği ve bu gelişimin farkında olduğu görülmüştür.

Öte yandan Ö₁, Ö₂, Ö₅ ve Ö₆ öğretmen adaylarının bazı noktalarda gelişim göstermediklerini ve bunun sebebinin zaten bazı konularda iyi olmalarından kaynaklı olduğunu ifade ettikleri (bkz. Tablo 4) görülmüştür. Örneğin bu öğretmen adaylarından Ö₁'in bir matematiksel konu veya kazanımdaki temel kavramları bildiğini ve bu konuda gelişim göstermediğini ifade ettiği görülmüştür. Oysa bu öğretmen adayının, çemberin tanımını araştırırken dahi ne kadar çok şey öğrendiğini gözlem sonucunda ifade ettiği görülmüştür. Bu kapsamda öğretmen adayının açıklamasına aşağıda aynen yer verilmiştir.

“Temel kavramları bildiğimden dolayı aynı seviyede devam etti fakat kavramları tutarlı bir şekilde ilişkilendirip kullanabilme konusunda faydası oldu. İlişkilendirme konusunda acaba kavramlar arasında nasıl bir bağ kurarsam öğrencilere daha anlamlı gelir bunları deneme fırsatım oldu. Mesela çember konusunda merkez ile yarıçapı anlatırken kamp örneği öğrencilerin yarıçapı kolayca anlamasını sağladı ve ben çember konusunu araştırırken birçok şeyi öğrendim.”

Öğretmen adayının açıklaması incelendiğinde başlangıçta temel kavramları bildiğini ve bu konuda gelişim göstermediğini ifade ettiği ancak açıklamasını çember konusunun araştırılmasında çok şey öğrendiğini ekleyerek bitirdiği görülmüştür. Bu kapsamda bütün konular için öğretmen adayının araştırma yaptığını göz önüne aldığımızda öğretmen adayının gelişim gösterdiğini ancak bunun farkında olmadığı söylenebilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının konunun nasıl öğretileceğini araştırırken temel kavramların anlamlarını göz ardı edemediği ve neticesinde alan bilgilerine öğretmenlik uygulaması dersinin katkı sağladığı söylenebilir. Dolayısıyla bu öğretmen adayının bu konuda gelişiminin farkında olmadığı söylenebilir. Benzer şekilde Ö₂ öğretmen adayı da öğrenciler ile etkili iletişim kurabilme (jest ve mimikler, ses tonu, ifade ve vurgu, akıcı ve anlaşılır konuşabilme), öğrenci sorularına uygun ve yeterli cevaplar verebilme ve öğretim materyalleri tasarlayabilme konularında zaten yeterli düzeyde olduğunu ve öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında bu konularda herhangi bir gelişim göstermediğini ifade ettiği görülmüştür. Öğretmen adayına ait gözlem verileri incelendiğinde ilk ders anlatımı da dâhil olmak üzere bu konuların bazılarında yeterli olduğu ancak son anlatımına kadar kendini daha fazla geliştirdiği, daha fazla materyal hazırladığı, daha etkili sunduğu, sınıfta kendine daha fazla güvendiği ve dolayısıyla daha etkili iletişim kurduğu (bkz. Tablo 5) görülmüştür. Dolayısıyla öğretmen adayının aslında bu noktalarda da gelişim gösterdiği ancak farkında olmadığı söylenebilir. Bu kapsamda öğretmen adayının yaptığı ilk ders öğretimlerine nazaran son öğretimlerinde öğrencilerin ilgileri doğrultusunda oyunlar ve etkinlikler yapmaya başladığı görülmüştür. Bununla ilgili öğretmen adayının yaptığı öğretimden örneklere Şekil 7'de yer verilmiştir.

Şekil 7. Ö₂ öğretmen adayının saat ölçü birimlerini anlatırken yaptığı etkinlikten kareler

Şekil 7 incelendiğinde öğretmen adayının öğrencileri dersin içerisine katarak, onlarla etkili iletişim kurabileceği ve onların seviyesinde öğretim yapabileceği yeni yöntemler keşfettiği ve uyguladığı görülmektedir. Yapılan gözlemlerde öğretmen adayının tercih ettiği bu yöntemlerin öğrencilerin ilgisini derse çektiği ve eğlenceli bir ders geçirildiği görülmüştür. Ancak öğretmen adayının öğrencilerin sorularına uygun ve yeterli cevaplar verebilme noktasında aynı gelişimi gösteremediği söylenebilir. Bu kapsamda öğretmen adayının, öğrencilerin sorduğu soruları açıklamak yerine geçiştirici cevaplar verdiği ve bazı durumlarda öğrencilerin yanlış ifade ettikleri bilgileri farkında olmadan teyit ettiği görülmüştür.

Bazı öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi gereğince bazı yeterliliklerde kendini geliştirme imkânı bulamadığını ifade ettiği görülmüştür. Bu öğretmen adaylarından Ö₁, sınıfın oturma düzenine vs. müdahale edemediği için öğrenme ortamının derse hazır duruma getirilmesi (sınıf, tahta, araç-gereç, öğrenci ve kişisel hazırlıklar) konusunda herhangi bir gelişim gösteremediğini ifade etmiştir. Ancak öğretmen adayı sınıfı derse hazırlıklı duruma getirirken sınıfın oturma düzeninden, sınıfta kullanacağı araç-gerece kadar her şeye müdahale etmede özgür bırakılmıştır. Örneğin herhangi bir öğretmen adayı sınıfta L tipi oturma düzeninin dersin öğreniminde daha etkili olduğunu araştırmış ve bunu deneyimlemek istiyorsa bunu dersinde uygulayabilirdi.

Öğretmen adaylarının öz-yeterlik verileri incelendiğinde kendilerince gelişim gösteremediklerini düşündükleri konularında olduğu görülmüştür. Örneğin Ö₆ öğretmen adayının kendi gözünde gelişim gösteremediğini ifade ettiği iki durum olduğu görülmüştür. Bu durumlardan, birincisi dersin süresini planlayabilme ve ikincisi sınıf hâkimiyetini sağlayabilmedir. (bkz. Tablo 4). Öğretmen adayının bu konularda gelişim gösterememesinin sebebini öğrencilerden kaynaklı sorunlar olarak ifade ettiği görülmüştür. Ö₆ öğretmen adayı ile benzer olarak öğrencilerden kaynaklı sorunlar sebebiyle sınıf hâkimiyetini sağlama konusunda gelişim gösteremediğini (bkz. Tablo 4) ifade eden Ö₅'e ait açıklama aşağıda aynen verilmiştir.

"Doğrusu şu ki, 3. anlatımım da yani 8. sınıflarda ders anlatımında sınıfa hâkimdim ve kendime çok güveniyordum. Ancak 4. anlatım yani 5. sınıflarda dikdörtgenin alanı konusunu anlatırken sınıfa hâkim olmadım. Sınıfın çok kalabalık olması laftan anlamaması beni çok etkiledi."

Öğretmen adayının açıklaması incelendiğinde sınıf hâkimiyeti açısından sıkıntı yaşadığı ancak bunun öğrencilerin yaramazlıklarından kaynaklı olduğunu ifade ettiği görülmüştür. Oysa öğretmen adayının, her sınıf için hâkimiyet sağlama durumunda olduğunu ve öğrencilerin gürültü yapmasının buna engel olamayacağını fark etmesi gerekirdi. Öğretmen adayının gözlem verileri incelendiğinde de öğrencilere karşı sert ve tahammülsüz olduğu görülmüştür. Bu kapsamda öğretmen adayının bu konuda gelişim gösteremediği ve bunun kendinden kaynaklı olabileceğinin farkında olmadığı söylenebilir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışmanın bulguları ışığında öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında kendi gelişimlerinin çoğunlukla farkında oldukları ancak bu gelişimlerinin yeterli düzeyde olmadığını farkında olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda öğretmen adayları, kendilerinin yeterli düzeyde gelişim gösterdiklerini ve tam bir öğretmen olarak mezun olduklarını düşünseler dahi aslında meslek bilgilerinde tam anlamıyla yeterli seviyeye ulaşamadıkları ve öğretmen adaylarının bunun farkında olmadıkları görülmüştür. Bu kapsamda literatürde yapılan çalışmalarda da öğretmen adaylarının mesleki yeterlik açısından kendilerinin oldukça yeterli olduklarına inandıkları ifade edilmiştir (Dilci & Yıldız, 2012; Kahyaoglu & Yangın, 2007). Bunun yanı sıra bazı öğretmen adaylarının ise sınıfta etkili iletişim kurabilme, sınıfa hâkim olabilme gibi bazı öz-değerlendirme maddelerinde zaten en baştan beri yeterli olduklarını ve dolayısıyla gelişim gösteremediklerini ifade etmişlerdir. Oysa araştırmacı ve uygulama öğretmeni gözlemleri sonucunda bu öğretmen adaylarının bu maddeler için gelişim gösterdikleri ama yersiz bir özgüven içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla ilgili olarak, Çelik, Yorulmaz ve Çokçalışkan (2019) ile Özer ve Gelen (2008) tarafından, öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarında, öğretmen

adaylarının öğretmen genel yeterliklerine yönelik kendilerini öğretmenlere kıyasla daha yeterli gördükleri ifade edilerek bunun, öğretmenlerin meslek hayatlarında karşılaştıkları durumları göz önüne alarak değerlendirmelerinden dolayı daha temkinli; öğretmen adaylarının da daha idealist hareket etmelerinden kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Yani bu yorum üzerinden bu çalışmada da öğretmen adaylarının, bazı konularda aslında en baştan beri yeterli düzeyde olduklarını iddia etmeleri öğretmenlikte daha deneyimsiz olmalarından kaynaklı olabilir. Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarına kazandırdığı en önemli katkıların deneyim kazandırmak ve öğretmenlik mesleğini tanıtmak olduğu söylenebilir. Nitekim bu konuda Poulou (2007), öğretmenlik uygulaması sürecinin, öğretmen adaylarının üniversite derslerinde edindikleri bilgiler ile gerçek yaşam ortamlarındaki uygulamaları arasındaki bağlantıyı anlamalarına yardımcı olduğu ve böylece öğretmen adaylarına meslekleri ile ilgili bilgilerini yeniden gözden geçirilmesi için motive edici bir güç olduğunu ifade etmiştir. Öte yandan bazı öz-değerlendirme maddelerinde baştan beri yeterli düzeyde olduğunu ifade eden ve araştırmacı ve uygulama öğretmenin gözlemleri sonucunda da haklı olan öğretmen adaylarının da var olduğu söylenebilir.

Öz-değerlendirme maddelerinde yer alan, öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilme konusunda öğretmen adaylarının hepsi gelişim gösterdiğini ifade ederken gözlem sonuçları öğretmen adaylarının dördünün bu konuda gelişim gösterdiğini göstermektedir. Öğretmenlerin yaş grubu, düzey, konu alanları ve sosyo-ekonomik yapı gibi sürekli farklı öğrencilerle bir araya gelmeleri farklı strateji, yöntem ve teknikleri kullanmalarını gerektirir; fakat mesleki gelişim konusunda sürekli destek sağlanmadıkça öğretmenlerin bu konuda sıkıntı yaşayabilecekleri düşünülmektedir (Seferoğlu, 2004a). Bu yüzden dört öğretmen adayı da olsa mesleğe hazırlık aşamasında olan öğretmen adaylarının farklı sınıf ortamlarında farklı sınıf düzeyinden öğrencilere ders anlatırken kullandıkları uygun strateji, yöntem ve tekniklerde sağlanan gelişim azımsanmamalıdır. Çünkü her şeyden önce, okul ve üniversite ortaklık çabası, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine ilişkin bilinçli bir bakış açısı kazandırmıştır. Nitekim bu mevcut ortaklık, okul ve üniversite arasındaki ortak çıkarlar nedeniyle ortaya çıkmış olup üniversite, teori ve pratik arasındaki boşluğu doldurma; okul ise gelecekteki öğretmenlerin kritik bir kitleyi kazanma amacı gütmekte olup her iki ortağın da kazanç sağlayacağı karşılıklı bir ilişki geliştirmeyi hedeflemektedir (Allsopp, DeMarie, Alvarez-McHatton, & Doone, 2006).

Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerin uygun olarak kullanılmasının yanı sıra hazırlanan öğretim materyallerini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak tasarlayabilme ve kullanabilmede, teknolojinin eğitim hayatının bir parçası olduğu günümüzde önemli görülmektedir. Çünkü somut materyallerin yanı sıra teknolojik materyallerde eğitim alanında sıklıkla kullanılmaktadır. Ayrıca öğretmen yeterlikleriyle ilgili özellikle batılı ülkelerdeki alan yazında teknoloji yeterliklerinin öğretmen yeterliklerinin ayrılmaz bir parçası olduğu görülmektedir (Seferoğlu, 2004b). Bu çalışmada da öğretmen adaylarının hemen hemen hepsinin hazırladıkları öğretim materyalini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak tasarlayabilme ve kullanabilme konularında kendilerini gelişmiş olarak gördükleri; gözlem sonuçlarına göre de hemen hemen yarısının bu konularda gelişim gösterdikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının hazırladıkları ve kullandıkları materyaller incelendiğinde de teknolojik materyallere ilk ders anlatımlarına nazaran, son anlatıma doğru daha fazla yer verdikleri ve bu materyalleri amacına uygun kullandıkları görülmüştür.

Öğretmen adaylarının konu ile ilgili temel kavramları bilme ve kavramları uygun bir şekilde ilişkilendirip kullanabilme konularında da yine gelişim gösterdiklerini ifade ettikleri ve yapılan gözlemler ile bunun doğrulandığı görülmüştür. Öğretmen adayları bu kapsamda özellikle konu ile ilgili temel kavramları bilme konusunda yeterli gelişim göstermiş ve bu gelişimin farkında olmuşlardır. Bu durum çalışmanın öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında yürütülmesi ile ilgili olabilir. Çünkü öğretmen adayları ders öğretimleri yapacaklarını bilerek geldikleri için konuya hazırlık yapmakta ve dolayısıyla konuyla ilgili bütün detayları öğrenmek durumunda kalmaktadırlar. Bu durum öğretmen adaylarının konuyla ilgili ne bilmediklerini keşfetmelerine ve dolayısıyla mesleki bilgilerinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Öte yandan, kavramları uygun bir şekilde ilişkilendirip

kullanabilme konusunda istenilen düzeyde gelişim sağlanamamış olsa da bu konuda da ortalama bir gelişim sağlanmış olup gelişim gösteren öğretmen adayları bunun farkında olduklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde öğretmen adayları öğrenme ortamını konunun öğretimi için hazır duruma getirebilme, düzenleyebilme ve derse / sınıfa hâkim olma, kendine güvenme konularında kendilerini değerlendirdiğinden daha az gelişim gösterdikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının bu konudaki gelişiminin az olması öğretmenlik uygulaması dersi için orada olmaları, sınıfı yeterince tanımamaları ve öğrenciler tarafından bu durumun bilinmesi ve otorite olarak görülmemesi açısından anlaşılabilir bir durumdur (Esen Aygün & Şahin Taşkın, 2019). Yine benzer olarak öğretmen adaylarının etkili iletişim kurma, öğrenci sorularına uygun ve yeterli cevaplar verebilme ve süreyi etkili kullanabilme konularında kendilerinin büyük oranda gelişim gösterdiklerini ifade etmelerine rağmen, bu gelişimin birçok öğretmen adayında istenilen oranda sağlanmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının tamamının gelişim gösterdiği öz değerlendirme maddelerinden öğrenci motivasyonunu sağlayabilme ve sürdürülebilirlik konusunda öğretmen adaylarının iddia ettiklerinin aksine sadece 2 öğretmen adayının gelişim gösterdiği görülmüştür. Bunun yanı sıra yine öğretmen adaylarının tamamının gelişim gösterdiklerini ifade ettikleri öğrenci katılımını sağlayacak etkinlikler düzenleyebilme ve öğrenilenleri pekiştirme maddelerinde öğretmen adaylarının tamamının gelişim gösterdiği gözlem verileri ile doğrulanmıştır.

Bu sonuçlar ışığında öğretmen adaylarının bu çalışma kapsamında mesleki bilgilerinde gelişim olduğu açıkça görülmektedir. Bu noktada öğretmen adaylarının eğitim süreçlerinde ve mesleki açıdan uygulama yapma fırsatlarının olduğu öğretmenlik uygulaması gibi derslerde mesleki gelişimlerinin arttırılmasına yönelik daha fazla çalışma yapılabilir ve bununla ilgili çeşitli modeller geliştirilebilir. Nitekim öğretmen eğitiminin verildiği kurumlarda öğretmen adaylarının yeterince ve uygun olarak yetiştirilmeyişleri, mesleki açıdan tam bir eğitim almadan mezun olmaları, öğretmenlere mesleki gelişim fırsatları verilmesinin gerekliliği olarak görülmektedir (Seferoğlu, 2004a). Bu çalışmada öğretmen adaylarına mesleki gelişim fırsatı verildiği ancak yukarıda da bahsedildiği gibi bu gelişimin yeterli düzeyde gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini meslek bilgilerinin gelişiminden çok başarılması gereken bir ders olarak görmelerinden ve öyle benimsemelerinden kaynaklı olabilir. Oysaki öğretmenlik uygulaması dersi sayesinde öğretmen adayları doğal öğrenme ortamlarında uygulamalara ve etkinliklere aktif bir şekilde katılıp hem gerçekçi hem de zengin öğrenme yaşantılarıyla tanışarak öğretmenlik mesleğine yönelik bilgiler tanımlama ve yorumlama imkânı bulurlar (Karadüz, Eser, Şahin, & İlbay, 2009). Bu kapsamda öğretmen adaylarına bu dersin bir ders olarak görülmesinden ziyade öğretmenlik bilgilerini etkileyecek önemli bir fırsat olarak görmelerini sağlayacak yönde uygulamalar ve yöntemler geliştirilmesi önerilebilir. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerinde öğretmenlik uygulaması dersi hedefleri doğrultusunda uygulama öğretmenin ve araştırmacının dönütlerinin oldukça etkili olduğu görülmüştür. Çalışmasında benzer sonuçlara ulaşan Tang (2003)'te öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini kişisel ve mesleki olarak kavramsallaştırmaları sürecinde öğretmen eğitimcilerinden faydalanmalarının ve öğretmenlik uygulaması yoluyla deneyimler kazanmalarının öneminden bahsetmiştir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının gerçek okul ortamında gerçek öğrenciler ile aynı ortamda bulunduğu öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi gibi derslerde öğretmen adaylarının mesleki gelişim gösterebilmeleri adına gerek uygulama öğretmenin gerek fakülte görevlendirilen öğretim üyesinin, öğretmen adaylarının yaptıkları öğretimleri değerlendirerek yapıcı yönde dönütler vermesi ve bu sayede öğretmen adaylarının kendi mesleki gelişimlerinin farkına vararak bu dersin önemini hissettirmeleri önerilebilir.

Kaynakça

Akpınar, M., Çolak, K., & Yiğit, E. Ö. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yeterliklerine yönelik uygulama öğretmenlerinin görüşleri. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 36, 41-67. <http://dspace.marmara.edu.tr/xmlui/handle/11424/767?show=full> 'den edinilmiştir.

- Allsopp, D. H., DeMarie, D., Alvarez-McHatton, P., & Doone, E. (2006). Bridging the gap between theory and practice: Connecting courses with field experiences. *Teacher Education Quarterly*, 33(1), 19-35. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/23478732>.
- Aslan, M. & Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 33(1): 144-162. doi: 10.16986/HUJE.2017030313.
- Baştürk, S. (2009). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *İlköğretim online*, 8(2), 439-456. <http://ilkogretim-online.org.tr> 'den edinilmiştir.
- Beck, C. & Kosnik, C. (2002). Components of a good practicum placement: student teacher perceptions. *Teacher Education Quarterly*, 29(2), 81-98. Retrieved from https://www.jstor.org/stable/23478294?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Brook, M. (2012). Enhancing pre-service teacher training: the construction and application of a model for developing teacher reflective practice online. *Open Journal of Modern Linguistics*, 2(4), 180-188. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.4236/ojml.2012.24023>
- Çelik, Ö., Yorulmaz, A., & Çokçalışkan, H. (2019). Öğretmen genel yeterlikleri açısından sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirmeleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(Özel Sayı), 203-215. doi: 10.17494/ogusbd.548342
- Dilci, T. & Yıldız, H. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine ilişkin inançları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 245-265. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423881428.pdf> 'den edinilmiştir.
- Esen Aygün, H. & Şahin Taşkın, Ç. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması kapsamında bilişsel esnekliğe ilişkin görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1475-1499. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.4s.8m
- Gökçe, E. & Demirhan, C. (2005). (Doreen Shantz'dan Çeviri). Öğretmen eğitiminde yenilikçi bir yaklaşım mı yoksa geleneksel bir anlayış mı? *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 187-195. https://www.researchgate.net/publication/27566595_Ogretmen_Egitiminde_Yenilikci_Bir_Yaklasim_mi_Yoksa_Geleneksel_Bir_Anlayis_mi 'den edinilmiştir.
- Gündüz, H. B. (2012). Bir meslek olarak öğretmenlik. Karşlı, M.D. (Eds). *Eğitim bilimine giriş*, Pegem Akademi, Ankara, 217-240.
- Kahyaoğlu, M. & Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73-84. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/819222> 'den edinilmiştir.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C., & İlbağ, A. B. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 442-455. <http://www.acarindex.com/mustafa-kemal-universitesi-sosyal-bilimler-enstitusu-dergisi/egitim-fakultesi-son-sinif-ogrencilerinin-goruslerine-gore-ogretmenlik-uygulamasi-dersinin-etkililik-duzeyi-20859#.XoTt9CMudPY> 'den edinilmiştir.
- Kohlbacher, F. (2006). The use of qualitative content analysis in case study research. *Forum: Qualitative Social Research*, 7(1), 21. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/228370291>
- Merriam, S. B. (2015). Dikkatli bir gözlemci olmak. S. Turan (Çev. Ed.). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber içinde* (111-131 ss.). Ankara: Nobel Yayıncılık. (Orijinal yayın tarihi, 2009)

- Moyer, P. S. (2001). Are we having fun yet? How teachers use manipulatives to teach mathematics. *Educational Studies in Mathematics*, 47(2), 175-197. Retrieved from https://digitalcommons.usu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1054&context=teal_facpub
- Özer, B. & Gelen, İ. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 39-55. <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423909547.pdf> 'den edinilmiştir.
- Özkılıç, R., Bilgin, A., & Kartal, H. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim online*, 7(3), 726-737. <http://ilkogretim-online.org.tr> 'den edinilmiştir.
- Paker, T.(2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 132-139. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/114690> 'den edinilmiştir.
- Poulou, M. (2007) Student-teachers' concerns about teaching practice. *European Journal of Teacher Education*, 30(1), 91-110. doi. 10.1080/02619760600944993
- Seferoğlu, S. S. (2004a). Öğretmen yeterlikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~%20sadi/yayin/Seferoglu_Ogretmen_Yeterlikleri_BAAE_2004-58.pdf 'den edinilmiştir.
- Seferoğlu, S. S. (2004b). Öğretmen adaylarının öğretmen yeterlilikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 131-140. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/yayin/Seferoglu_EFDergisi-2004_Ogret_Aday_Yeterlik.pdf 'den edinilmiştir.
- Sürücü, A., Ünal, A., & Yıldırım, A. (2019). Kurum deneyimi dersi kapsamında günlük yazmanın rehber öğretmen (psikolojik danışman) adaylarının mesleki gelişimine katkısının incelenmesi, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(53), 373-409. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/745806>'den edinilmiştir.
- Şişman, M.(2014). Eğitim bilimine giriş(13. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tang, S. Y. F. (2003). Challenge and support: the dynamics of student-teachers' Professional learning in the field experience. *Teaching and Teacher Education*, 19(5), 483-498. doi:10.1016/S0742-051X(03)00047-7
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (2014). Case study research: Design and methods. London: Sage.

Ek. 1

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

ADAY ÖĞRETMEN BİLGİLERİ

Adı Soyadı	
Fakülte No	
AGNO'su	
Öğretim Yılı / Dönemi	
Uygulama Okulu	
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ KAPSAMINDA (DERS ÖNCESİ-SONRASI) ÖZ-DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	
1-Konu / kazanımla ilgili temel kavramları bilme ve bu kavramları tutarlı bir şekilde ilişkilendirip kullanabilme konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
2-Çeşitli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanma konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
3-Öğretim araç-gereç ve materyallerini amacına ve sınıf düzeyine uygun olarak kullanma konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
4-Ders öğretmeniyle zamanında ve yeterli işbirliği yapma konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
5-Öğrenme ortamını düzenleme (sınıf, tahta, araç-gereç, öğrenci ve kişisel hazırlıklar), çevre olanaklarını dikkate alma konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
6-Öğrenci motivasyonunu sağlama ve sürdürme konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
7-Etkili iletişim kurma (jest ve mimikler, ses tonu, ifade ve vurgu, akıcı ve anlaşılır konuşabilme) açısından dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
8-Öğrenci katılımını sağlayacak etkinlikler düzenleme, öğrenci sorularına uygun ve yeterli cevaplar verme, öğrenilenleri pekiştirme konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
9-Süreyi etkili kullanma, öğrenci davranışlarını yönetme konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	
10-Derse / sınıfa hâkim olma, kendine güvenme konularında dersin size katkılarını ve katkı sağlamadığı noktaları yazınız.(anlattığınız konulardan örnekler vererek ifade ediniz)	

İMZA